

Dokument z posiedzenia

A9-0281/2023

3.10.2023

SPRAWOZDANIE

Europejska strategia w zakresie białka
(2023/2015(INI))

Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Sprawozdawczyni: Emma Wiesner

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
UZASADNIENIE	22
INFORMACJE O PRZYJĘCIU PRZEZ KOMISJĘ PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWĄ.....	24
GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ	25

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Europejska strategia w zakresie białka (2023/2015(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoją rezolucję z 17 kwietnia 2018 r. w sprawie europejskiej strategii na rzecz promowania roślin wysokobiałkowych – zachęcanie europejskiego sektora rolnego do produkcji roślin wysokobiałkowych i strączkowych¹,
- uwzględniając swoją rezolucję z 24 marca 2022 r. w sprawie pilnej potrzeby przyjęcia unijnego planu działania dla zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego w UE i poza jej terytorium w związku z rosyjską inwazją na Ukrainę²,
- uwzględniając swoją rezolucję z 20 października 2021 r. w sprawie strategii „Od pola do stołu” na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego³,
- uwzględniając raport Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) z 2022 r. dotyczący bezpieczeństwa żywnościowego i alergii pokarmowych w odniesieniu do niektórych rodzajów nowej żywności i źródeł białka,
- uwzględniając badanie Wspólnego Centrum Badawczego (JRC) z lipca 2020 r. zatytułowane „Future of EU livestock: how to contribute to a sustainable agricultural sector?” [Przyszłość unijnego inwentarza żywego: Jak przyczynić się do zrównoważonego sektora rolnictwa?],
- uwzględniając deklarację dublińską z 2022 r. w sprawie społecznej roli zwierząt gospodarskich,
- uwzględniając najnowsze wyniki badań naukowych, w tym deklarację dublińską oraz powiązane publikacje w czasopiśmie naukowym *Animal Frontiers*,
- uwzględniając sprawozdanie Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa z 2022 r. zatytułowane „Thinking about the future of food safety – a foresight report” [Refleksje na temat przyszłości bezpieczeństwa żywności – sprawozdanie prognostyczne],
- uwzględniając komunikat Komisji z 15 listopada 2022 r. pt. „W kierunku silnego i zrównoważonego sektora alg w UE” (COM(2022)0592);
- uwzględniając prognozy Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) oraz FAO dla rolnictwa na lata 2022–2031,

¹ [Dz.U. C 390 z 18.11.2019, s. 2.](#)

² [Dz.U. C 361 z 20.9.2022, s. 2.](#)

³ [Dz.U. C 184 z 5.5.2022, s. 2.](#)

- uwzględniając sprawozdanie Komisji z grudnia 2022 r. zatytułowane „EU Agricultural Outlook – For markets, income and environment 2022-2032” [„Unijne prognozy rynków, dochodów i środowiska dla rolnictwa na lata 2019–2030”],
- uwzględniając sprawozdanie FAO z czerwca 2023 r. zatytułowane „Contribution of terrestrial animal source food to healthy diets for improved nutrition and health outcomes – An evidence and policy overview on the state of knowledge and gaps” (Wkład żywności pochodzącej od zwierząt lądowych w zdrową dietę na rzecz lepszego odżywiania i poprawy wyników zdrowotnych – przegląd dowodów i polityk dotyczących stanu wiedzy oraz istniejących braków),
- uwzględniając sprawozdanie FAO i Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) z 2019 r. zatytułowane „Sustainable healthy diets – guiding principles” [Zrównoważona zdrowa dieta – zasady przewodnie],
- uwzględniając sprawozdanie FAO z 2021 r. zatytułowane „Integration of environment and nutrition in life cycle assessment of food items: opportunities and challenges” [Włączenie środowiska i żywienia do oceny cyklu życia produktów spożywczych: szanse i wyzwania],
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z 22 listopada 2018 r. w sprawie rozwoju produkcji białek roślinnych w Unii Europejskiej (COM(2018)0757),
- uwzględniając dokument roboczy służb Komisji z 4 stycznia 2023 r. zatytułowany „Drivers of food security” [Czynniki sprzyjające bezpieczeństwu żywnościowemu] (SWD(2023)0004),
- uwzględniając komunikat Komisji z 20 maja 2020 r. zatytułowany „Strategia »Od pola do stołu« na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego” (COM(2020)0381),
- uwzględniając porozumienie przyjęte podczas 21. Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (COP21) w Paryżu 12 grudnia 2015 r. (porozumienie paryskie),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie)⁴,
- uwzględniając Agendę na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i cele ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju (SDG),
- uwzględniając perspektywy ONZ dotyczące ludności świata na 2022 r.,
- uwzględniając prognozy OECD i FAO dla rolnictwa na lata 2021–2030,

⁴ [Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1.](#)

- uwzględniając badanie Zespołu ds. Przyszłości Nauki i Techniki zatytułowane „Got protein?” Alternative protein sources in sustainable animal and human nutrition: Potentials and prospects’ [„Czy mamy białka?” – alternatywne źródła białka w zrównoważonym żywieniu zwierząt i ludzi: potencjał i perspektywy],
 - uwzględniając deklarację wersalską z 10 i 11 marca 2022 r.,
 - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
 - uwzględniając opinię Komisji Rybołówstwa,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi (A9-0281/2023),
- A. mając na uwadze, że białko ma zasadnicze znaczenie zarówno dla ludzi, jak i zwierząt, przez co jest niezbędnym składnikiem codziennie spożywanej żywności i paszy;
- B. mając na uwadze, że pandemia COVID-19 i rosyjska inwazja na Ukrainę wywarły znaczący wpływ na handel europejski i światowy oraz uwidoczniły, że UE musi zdwersyfikować swoje łańcuchy dostaw żywności i pasz, co pozwoli zwiększyć jej otwartą autonomię i ograniczyć zależność od środków produkcji od tylko jednego lub kilku dostawców zagranicznych z myślą o wzmocnieniu produkcji białka roślinnego i ogólnej odporności unijnego sektora produkcji białka;
- C. mając na uwadze, że UE produkuje 77 % białka paszowego, które zużywa (liczba ta wzrasta do 96 % w przypadku paszy o niskiej zawartości białka i do 89 % w przypadku paszy o średniej zawartości białka); mając na uwadze, że jednak jedynie 29 % wysokobiałkowych surowców potrzebnych do zrównoważenia paszy dla zwierząt pochodzi z UE; mając na uwadze, że w związku z tym UE jest w dużym stopniu uzależniona od przywozu wysokobiałkowych produktów pochodzenia roślinnego z państw spoza UE, co sprawia, że jest zależna od przywozu nasion soi i śruty sojowej ze Stanów Zjednoczonych i Ameryki Południowej; mając na uwadze, że zwłaszcza w Ameryce Południowej zależność ta prowadzi często do zmiany użytkowania gruntów i wzrostu śladu wodnego UE, a także do problemów środowiskowych (takich jak zanieczyszczenie wód gruntowych, niedobór wody, utrata składników odżywczych, erozja gleby i wylesianie) w krajach produkujących, co prowadzi do zmniejszania się różnorodności biologicznej; mając na uwadze, że uprawa roślin wysokobiałkowych ma negatywne skutki społeczne i zdrowotne w krajach produkujących, które to skutki są potęgowane przez słabe prawa własności gruntu, masowy wykup ziemi, przymusowe przesiedlenia i inne naruszenia praw człowieka;
- D. mając na uwadze, że chociaż produkcja roślin wysokobiałkowych w UE poprawiła się w ciągu ostatnich 10 lat, nadal występuje znaczny niedobór produkcji krajowej, gdyż wzrosła produkcja zwierzęca, co utrwaliło poważną zależność UE od przywozu roślin wysokobiałkowych z państw spoza UE;
- E. mając na uwadze, że zwiększenie obiegu zamkniętego między białkami roślinnymi i zwierzęcymi, takie jak stosowanie strumieni odpadów z białek roślinnych przeznaczonych jako paszy dla zwierząt na potrzeby produkcji białek zwierzęcych, a także bardziej zrównoważona produkcja wszystkich dostępnych rodzajów białka, mają kluczowe znaczenie dla przejścia na bardziej zrównoważone systemy żywnościowe o

ograniczonym wpływie na klimat i różnorodność biologiczną; mając na uwadze, że większa uprawa i konsumpcja białek roślinnych są również czynnikami sprzyjającymi przejściu na takie systemy żywnościowe; mając na uwadze, że ślad środowiskowy produktów pochodzenia zwierzęcego można zmniejszyć dzięki dodatkom paszowym, które wspomagają zwierzęta w trawieniu białka oraz przyczyniają się do obniżania emisji metanu i amoniaku;

- F. mając na uwadze, że rośliny strączkowe i użytki zielone przyczyniają się do utrzymania i poprawy jakości i żyzności gleby, do zwiększenia różnorodności biologicznej, wiązania dwutlenku węgla i azotu oraz powodują zatrzymywanie wody; mając na uwadze, że rośliny strączkowe można uprawiać przy użyciu mniejszych ilości nawozów chemicznych dzięki symbiozie z bakteriami w glebie; mając na uwadze, że uprawa roślin strączkowych, pomimo niskiej rentowności ekonomicznej, przyczynia się do łagodzenia zmiany klimatu i innych skutków dla środowiska, a także do zmniejszenia presji wywieranej przez chwasty, a tym samym do sprostania wyzwaniom środowiskowym i klimatycznym zgodnie z celami Zielonego Ładu;
- G. mając na uwadze, że nowe techniki hodowlane mogą odegrać kluczową rolę w zwiększeniu opłacalności i realizacji celów Zielonego Ładu UE dzięki zwiększeniu plonów, podniesieniu jakości i zawartości białka oraz umożliwieniu UE zwiększonej adaptacyjności regionalnej upraw roślin i uczynieniu ich bardziej odpornymi na zmianę klimatu i czynniki chorobotwórcze;
- H. mając na uwadze, że wspólna polityka rolna (WPR) umożliwia wspieranie uprawy roślin wysokobiałkowych i użytków zielonych;
- I. mając na uwadze, że przetwarzanie roślin wysokobiałkowych i użytków zielonych generuje produkty uboczne, które można wykorzystywać w sposób wspierający rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym, na przykład przez wykorzystanie ich do spożycia przez ludzi, do produkcji energii ze źródeł odnawialnych, nawozów, paszy dla zwierząt lub ekologicznych chemikaliów; mając na uwadze, że produktem ubocznym zwierząt gospodarskich jest wartościowy nawóz, który wspiera odporność UE w produkcji żywności; mając na uwadze, że azot niezbędny do uprawy roślin jest dostarczany głównie z nawozów syntetycznych, których produkcja jest kosztowna i energochłonna; mając na uwadze, że – w ramach systemów gospodarowania obornikiem oraz bezpiecznego wykorzystywania osadu ściekowego – azot odzyskiwany z produktów pochodzących z obornika (RENURE) zwiększa efektywne użytkowanie zasobów i umożliwia postępy w kierunku gospodarki o bardziej zamkniętym obiegu;
- J. mając na uwadze, że hodowla zwierząt może przyczynić się do produkcji białka w wysoko przyswajalnej postaci do żywienia ludzi;
- K. mając na uwadze, że produkcja roślinna obejmująca wszelkiego rodzaju uprawy rolne, w tym rośliny wysokobiałkowe, wiąże się z wytwarzaniem biomasy, która w większości nie nadaje się do spożycia przez ludzi (produkcja 1 kg białka roślinnego wiąże się z produkcją ok. 3–5 kg biomasy, która nadaje się do spożycia wyłącznie przez przeżuwacze);
- L. mając na uwadze, że spożycie białek zwierzęcych produkowanych lokalnie i w sposób zrównoważony przyczynia się do bezpieczeństwa żywnościowego UE i zwiększa

żywność europejskich obszarów wiejskich; mając na uwadze, że białka zwierzęce są produkowane w UE zgodnie z najwyższymi na świecie standardami zrównoważonego rozwoju w zakresie dobrostanu zwierząt, klimatu i środowiska oraz często stanowią ważny element zrównoważonego sposobu odżywiania się; mając na uwadze, że hodowla zwierząt gospodarskich w UE jest w znacznym stopniu zależna od przywozu roślin o dużej zawartości białka, które muszą być uprawiane na gruntach ornych poza UE;

- M. mając na uwadze, że zwiększenie europejskiej odporności żywnościowej i europejskiego bezpieczeństwa żywnościowego oraz spożywanie białek zwierzęcych wytwarzanych w UE przyczyniają się do bardziej zrównoważonej produkcji na całym świecie;
- N. mając na uwadze, że białko pochodzenia zwierzęcego zapewnia wysokiej jakości proteiny i jest najlepiej przyswajalnym białkiem dla organizmu człowieka, co jest szczególnie istotne dla kobiet w okresie rozrodczym, dzieci, nastolatków oraz osób starszych lub osłabionych;
- O. mając na uwadze, że ekstensywna produkcja zwierzęca, zwłaszcza na obszarach oddalonych i górskich, stanowi działalność wysoce zrównoważoną i przyczynia się do utrzymania zaludnienia tych obszarów;
- P. mając na uwadze, że białko pochodzące ze zwierząt wodnych i ze zrównoważonej akwakultury może przyczynić się do zapewnienia globalnego bezpieczeństwa żywnościowego oraz zdrowego i zrównoważonego odżywiania; mając na uwadze, że intensywne akwakultury mogą często iść w parze z różnymi negatywnymi skutkami dla środowiska, takimi jak skutki stosowania chemikaliów lub antybiotyków; mając na uwadze, że hodowla alg może stanowić szansę na ograniczenie negatywnego wpływu akwakultury na środowisko;
- Q. mając na uwadze, że alternatywne źródła białka, takie jak grzyby lub produkty fermentacji, wymagają stosowania środków produkcji o wysokiej zawartości węglowodanów; mając na uwadze, że do ich produkcji można byłoby wykorzystywać pozostałości i strumienie odpadów z produkcji żywności konwencjonalnej, przyczyniając się tym samym do rozwoju gospodarki o obiegu bardziej zamkniętym; mając na uwadze, że przepisy UE dotyczące odpadów nakładają znaczne obciążenia regulacyjne na producentów, którzy przetwarzają odpady żywnościowe;
- R. mając na uwadze rosnący potencjał białka pochodzącego z owadów przeznaczonego do spożycia przez ludzi, a zwłaszcza do żywienia zwierząt, oraz związaną z tym możliwość ewentualnego ograniczenia zależności UE od przywozu białek; mając na uwadze, że potrzebna jest większa wiedza na temat zrównoważonego charakteru hodowli owadów oraz że konsumenci powinni otrzymywać jasne informacje, których chcą i do których mają prawo, na temat obecności składników pochodzących z owadów w różnych produktach końcowych;
- S. mając na uwadze, że w ostatnich latach rozwinął się rynek wszystkich rodzajów białka produkowanego w sposób zrównoważony, a w szczególności białka roślinnego i zwierzęcego; mając na uwadze, że produkcja tych białek stwarza wiele możliwości dla europejskich rolników i producentów żywności; mając na uwadze, że rośliny

wysokobiałkowe cieszą się już szerokim popytem i szeroką akceptacją – które wciąż rosną – ze strony konsumentów, a ich produkcję cechuje wysoki poziom dojrzałości technologicznej;

- T. mając na uwadze, że konsumenci domagają się większej przejrzystości i więcej informacji na temat zrównoważonego charakteru żywności; mając na uwadze, że nie istnieją żadne dobrowolne standardowe etykiety ani deklaracje produktu, które zapewniałyby zrównoważenie środowiskowe białek przeznaczonych do spożycia przez ludzi lub jako pasza dla zwierząt i dodatki paszowe;
- U. mając na uwadze, że należy przyjąć podejście oparte na łańcuchu wartości, które przyczyni się do tworzenia wartości dodanej białek pochodzących ze zrównoważonej produkcji, a zwłaszcza białka roślinnego, ponieważ wytwarzanie lokalnych produktów o wysokiej wartości dodanej umacnia łańcuch wartości i zachęca rolników do inwestycji;
- V. mając na uwadze, że badania naukowe i innowacje w zakresie zrównoważonej produkcji wszystkich źródeł białka muszą obejmować rolników i powinny w większym stopniu koncentrować się na białkach roślinnych i zwierzęcych, gdyż w ostatnich dziesięcioleciach zarówno prywatne, jak i publiczne unijne badania naukowe i innowacje koncentrowały się głównie na zbożach i nasionach oleistych;
- W. mając na uwadze, że szkolenia o charakterze ogólnym oraz transfer wiedzy docierają jedynie do około 10 % gospodarstw rolnych UE; mając na uwadze, że w trybie pilnym należy nadal inwestować w szkolenia i doradztwo dla rolników, co przyczyni się do rozpowszechniania wiedzy fachowej dotyczącej roślin wysokobiałkowych, najlepszych praktyk, zmian postępowania, upraw użytków zielonych i pozyskiwania białka ze źródeł alternatywnych;

Wyrażna potrzeba opracowania kompleksowej strategii UE w zakresie białka, aby zwiększyć jego potencjał

1. wzywa Komisję, aby w trybie pilnym przedstawiła kompleksową i ambitną strategię UE w zakresie białka, która obejmie zrównoważoną produkcję i spożycie wszystkich rodzajów białka w UE, a zwłaszcza białka roślinnego i zwierzęcego, i wprowadzi skuteczne środki zmierzające do zwiększenia europejskiej otwartej autonomii w zakresie białka w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej; podkreśla, że należy priorytetowo potraktować produkcję roślin wysokobiałkowych i białka roślinnego;
2. uważa, że unijna strategia w zakresie białka powinna opierać się na:
 1. wizja strategicznej i zrównoważonej produkcji białka w UE i przepływów handlowych, która to wizja odpowiada naszym potrzebom i wymaganiom,
 2. planie działania dotyczącym zwiększenia produkcji i spożycia białka roślinnego w UE,
 3. lepszych warunkach dla bardziej zrównoważonej produkcji białka roślinnego i zwierzęcego w UE,

4. rozwoju zrównoważonych systemów białek do produkcji żywności i paszy,
5. całościowym podejściu, które musi obejmować rolników i cały łańcuch wartości w sektorze żywności, z uwzględnieniem zasad gospodarki o obiegu zamkniętym,
6. konkretnych działaniach politycznych opartych na nauce na rzecz rozwoju, innowacji i badań w zakresie białek produkowanych w sposób zrównoważony;

Perspektywa zwiększenia produkcji białka w UE

3. podkreśla, że z perspektywy geopolitycznej i strategicznej, a także dla zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego, należy znacznie wzmocnić europejski poziom odporności w kluczowych sektorach, takich jak sektor dostaw żywności i pasz, przez zmniejszenie, w miarę możliwości, zależności od produktów rolnych i zasobów pochodzących od tylko jednego lub kilku dostawców dzięki większej produkcji krajowej, przy jednoczesnym zachęcaniu do konkurencyjności UE, co pomoże uniknąć koncentracji rynków w rękach zaledwie kilku kluczowych podmiotów; podkreśla w związku z tym, że UE musi zwiększyć produkcję białka roślinnego i że można to osiągnąć wyłącznie stopniowo, dzięki czemu rolnicy i rynki będą w stanie odpowiednio się dostosować;
4. podkreśla, że zrównoważoną, zróżnicowaną i lokalną produkcję białka należy uznać za kluczowy aspekt systemu żywnościowego i paszowego UE, aby zapewnić wystarczającą dostępność bezpiecznej żywności i paszy odpowiedniej jakości oraz utrzymać właściwie funkcjonujące i odporne łańcuchy dostaw żywności i przepływy handlowe; podkreśla cel, jakim są bardziej zrównoważone i zróżnicowane dostawy białka w systemie żywnościowym UE;
5. uważa, że uprawa roślin wysokobiałkowych i użytków zielonych może przynieść znaczne korzyści w odniesieniu do jakości gleby, klimatu i różnorodności biologicznej, a pod pewnymi warunkami może ograniczyć użycie środków produkcji, takich jak nawozy i środki ochrony roślin; zwraca uwagę, że ekstensywna hodowla zwierząt przy wykorzystaniu użytków zielonych odpowiada również naturalnym potrzebom zwierząt w zakresie odżywiania i może mieć pozytywne skutki dla środowiska i przeciwdziałania zmianie klimatu oraz jednocześnie przyczynić się do rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym; podkreśla znaczenie zbóż i użytków zielonych, w szczególności pastwisk trawiastych i koniczynowych, jako źródeł paszy w hodowli zwierząt gospodarskich oraz uważa, że państwa członkowskie powinny rozważyć wprowadzenie ekoschematów dotyczących roślin strączkowych i użytków zielonych oraz stworzyć specjalne środki finansowe przeznaczone na uprawę roślin wysokobiałkowych, które wdrożyły już niektóre państwa członkowskie; podkreśla, że ekstensywna produkcja zwierzęca, zwłaszcza na obszarach oddalonych i górskich, jest działalnością zrównoważoną i stanowi dodatkową zachętę dla ludności lokalnej do życia na tych obszarach;
6. zwraca uwagę, że w strategii w zakresie białka należy wspierać transformację środowiskową przez rozwój zrównoważonych źródeł białka oraz przyczyniać się zarówno do europejskiej otwartej strategicznej autonomii, jak i do odporności unijnych rolników i obszarów wiejskich; uznaje rolę źródeł białka w gospodarce o obiegu

zamkniętym i uważa, że rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym i zapewnienie produkcji wszystkich dostępnych rodzajów białka, a zwłaszcza białka roślinnego i zwierzęcego, może przyczynić się zarówno do utrzymania wysokiego poziomu zdrowia ludzkiego, jak i umożliwić przejście na prawdziwie zrównoważone systemy żywnościowe; przypomina o znaczeniu obiegu zamkniętego zrównoważonego chowu zwierząt gospodarskich i zrównoważonej uprawy roślin;

7. uważa, że rozwój zrównoważonej produkcji białek roślinnych w UE, a także uczynienie produkcji zwierzęcej bardziej zrównoważoną za pomocą środków takich jak zwiększenie obiegu zamkniętego łańcuchów wartości żywności i pasz, są skutecznymi sposobami na sprostanie wielu wyzwaniom środowiskowym, społecznym i klimatycznym, przed którymi stoi UE, a także na zapobieganie wylesianiu, przenoszeniu produkcji i przelowieniu poza UE; uważa, że rolnicy mogliby odgrywać kluczową rolę w budowaniu odpornego systemu białka, jeżeli otrzymają odpowiednie wsparcie, oraz uznaje, że produkcja białka wymaga całościowego podejścia do zrównoważonych i odpornych systemów żywnościowych;
8. podkreśla, że przenoszenie produkcji poza UE i przywóz wołowiny lub roślin wysokobiałkowych, takich jak nasiona soi, wiąże się czasem z wylesianiem, niezrównoważonymi zmianami użytkowania gruntów i negatywnymi skutkami dla środowiska, takimi jak erozja gleby i skażenie wód gruntowych, ponieważ producentów spoza UE mogą obowiązywać niższe standardy w zakresie zrównoważonego rozwoju, przepisów prawa i norm etycznych niż producentów w UE; uważa, że produkty importowane powinny spełniać porównywalne normy zrównoważonego rozwoju, co zwiększy konkurencyjność unijnych producentów i zapobiegnie przenoszeniu produkcji UE za granicę;
9. zwraca uwagę na stale rosnące światowe zapotrzebowanie na białko, w tym białko pochodzenia zwierzęcego;
10. przypomina o zobowiązaniach UE na rzecz celów zrównoważonego rozwoju ONZ oraz o istotnym wkładzie rolnictwa i akwakultury UE w dostarczanie zrównoważonych białek, z uwzględnieniem wkładu unijnej produkcji białka w realizację celów zrównoważonego rozwoju;
11. uważa, że wzmocnienie samowystarczalności żywnościowej UE jest kluczowym celem, który wymaga równych warunków działania i silnego wsparcia dla europejskiego sektora rolnego;

Lepsze warunki produkcji białka w UE

12. podkreśla, że produkcja białka rozpoczyna się już od rolników, przy wsparciu rybaków i hodowców z sektora akwakultury, w związku z czym muszą oni znajdować się w centrum strategii, gdyż są nieodzowni dla budowania odpornego systemu białka; podkreśla, że dochodowy sektor rolnictwa, żywności i pasz stanowi warunek wstępny dla silnego sektora produkcji białka w UE; w związku z tym wzywa Komisję, aby zbadała możliwości zapewnienia rolnikom dochodowego modelu biznesowego, który pomoże im w przekształceniu upraw w atrakcyjne produkty spożywcze i paszę dzięki poprawie odporności roślin, plonów białka i jakości białka;

13. podkreśla, że zgodnie z unijnym bilansem dotyczącym białka paszowego wszystkie rodzaje białka roślinnego mogą przyczynić się do zwiększenia produkcji białka w UE: źródła zawierające mniej niż 15 % białka (zielonka, zboża), źródła o średniej zawartości białka na poziomie 15–30 % (susz paszowy, otręby pszenne), źródła o wysokiej zawartości białka na poziomie 30–50 % (makuchy), źródła o bardzo wysokiej zawartości białka na poziomie ponad 50 % (produkty uboczne z sektora skrobi, białko ziemniaczane, przetworzone białka zwierzęce, białka z owadów); podkreśla również, że badania naukowe w dziedzinie białek zwierzęcych mogą przyczynić się do zwiększenia produkcji białka;
14. podkreśla, że europejskie rolnictwo i przedsiębiorstwa muszą stać się bardziej konkurencyjne w dziedzinie białka do produkcji żywności i pasz oraz że sektor rolnictwa jest uzależniony od zrównoważonych i przystępnych cenowo środków produkcji, takich jak energia, pasza, dodatki paszowe, dobrej jakości materiał roślinny, nawozy i gleby; uważa, że w celu zwiększenia konkurencyjności europejskich producentów białka należy zwiększyć zachęty i zmniejszyć niepotrzebne obciążenia regulacyjne związane z produkcją białka;
15. uznaje, że dodatki paszowe są ważne dla ograniczenia emisji, ułatwiania trawienia białka i zapewnienia prawidłowych strategii żywienia i zmiany składu paszy; podkreśla, że należy skrócić i bardziej uelastyczyć okres ważności zezwoleń na stosowanie dodatków paszowych; podkreśla, że proces odnawiania zezwoleń należy opracować w taki sposób, aby nie stwarzał ryzyka wycofania skutecznych dodatków;
16. przypomina, że zwiększenie produkcji białka roślinnego będzie niemożliwe bez dobrej jakości materiału roślinnego; przypomina, że nowe techniki hodowlane stwarzają doskonałe możliwości rozwoju roślin przystosowanych do uwarunkowań regionalnych i gatunków zoptymalizowanych dla warunków europejskich; zauważa, że należy rozszerzyć badania naukowe i prace rozwojowe dotyczące zbóż, roślin wysokobiałkowych i zielonki w celu zwiększenia ich wartości odżywczej, przystosowania do warunków lokalnych i odporności na zagrożenia naturalne;
17. wzywa do szybkiego przyjęcia ram dostosowanych do nowych technik hodowlanych, aby umożliwić szybszy rozwój nowych, odpornych odmian roślin, w tym roślin wysokobiałkowych;
18. uważa, że zwalczanie szkodników i czynników chorobotwórczych odgrywa kluczową rolę w udanych zbiorach roślin wysokobiałkowych, a w związku z tym monitorowanie i badania naukowe dotyczące występowania, rozwoju i rozpowszechnienia szkodników i czynników chorobotwórczych mają kluczowe znaczenie; uznaje, że w celu zwiększenia europejskiej produkcji białka należy opracować skuteczne działania dla ograniczenia szkód gospodarczych powodowanych przez te szkodniki i czynniki chorobotwórcze oraz opracować alternatywne środki pod względem innowacji technicznych, takich jak rolnictwo precyzyjne lub zautomatyzowane bądź stosowanie pożytecznych owadów lub pestycydów o niskim stopniu zagrożenia;
19. uważa, że nawożenie użytków zielonych obornikiem przyczynia się do samowystarczalności rolników pod względem białek; uważa, że odpowiednio nawożona zielonka stanowi zdecydowanie najtańsze, najbardziej efektywne i najbardziej

zrównoważone źródło białka dla przeżuwaczy; wzywa Komisję, aby – przy uwzględnieniu opracowanych ocen oddziaływania na środowisko – bezzwłocznie zaproponowała średnio- i długoterminowe środki polityczne w celu zamknięcia obiegu składników odżywczych, takie jak umożliwienie stosowania alternatywnych produktów pochodzenia organicznego, takich jak azot odzyskany z produktu pofermentacyjnego, z bioodpadów, innych produktów pochodzących z obornika (RENURE) i odpadów pochodzących z przemysłu spożywczego, poprzez ich klasyfikację jako zamiennika nawozów chemicznych na podstawie kryteriów naukowych, ponieważ umożliwi to rolnikom zmniejszenie zależności od stosowania nawozów chemicznych oraz usprawni obieg zamknięty w gospodarstwie i zrównoważoną produkcję zwierzęcą dzięki odzyskowi i ponownemu użyciu odpadów takich jak obornik;

20. przypomina, że produkcja biometanu, biogazu, biopaliw lub innych chemikaliów pochodzenia organicznego, do której wykorzystuje się strumienie bioodpadów, jest jednym z czynników przyczyniających się do bardziej zrównoważonej produkcji oraz źródłem znacznych dochodów, które zwiększa wartość roślin wysokobiałkowych i umacnia uzasadnienie biznesowe dla rolników do przyjęcia ich, z zapewnieniem przy tym zrównoważonych alternatyw wobec paliw kopalnych i przyczyniając się do znacznego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych; podkreśla, że wzrost produkcji białka roślinnego na potrzeby produkcji żywności i paszy może prowadzić do częstszego wykorzystywania produktów ubocznych do produkcji bioenergii, a tym samym do zwiększenia wartości gospodarczej produkcji roślin wysokobiałkowych; w związku z tym uważa, że należy zapewnić spójność między poszczególnymi strategiami politycznymi UE;
21. uznaje, że produkcja energii ze źródeł odnawialnych na szczeblu gospodarstwa rolnego jest często powiązana z produkcją białka i należy ją bardziej ułatwić oraz że w związku z tym zwiększona produkcja białka może przyczynić się do zwiększenia produkcji produktów bioenergetycznych w UE;
22. uznaje, że rozwój, uprawa i stosowanie roślin wysokobiałkowych często wymaga nowych praktyk zarządzania i współpracy między rolnikami, oraz uważa, że należy przeanalizować możliwość uznania nowych struktur organizacyjnych w ramach WPR;
23. podkreśla, że aby pobudzić inwestycje w zdrowsze gleby i nowe praktyki płodozmianu, celem długoterminowym musi towarzyszyć ocena usług świadczonych społeczeństwu;

Zapewnienie odpowiedniej i funkcjonalnej gospodarki o obiegu zamkniętym przez uznanie komplementarnej roli białek roślinnych i zwierzęcych w systemie

24. podkreśla znaczny potencjał i wartość dodaną białek roślinnych i zwierzęcych produkowanych w sposób zrównoważony oraz fakt, że zrównoważony rozwój tego sektora będzie korzystny dla europejskich rolników, jakości gleby, obiegu składników odżywczych, różnorodności biologicznej, klimatu, gospodarki o obiegu zamkniętym i zdrowia ludzkiego oraz ma strategiczne znaczenie dla europejskiego bezpieczeństwa żywnościowego;
25. podkreśla, że strategie polityczne muszą stworzyć równe warunki działania dla wszystkich zainteresowanych stron i produktów oraz że spożycie białka musi być bardziej zrównoważone; popiera środki polityczne umożliwiające konsumentom

porównywanie wydajności poszczególnych produktów, jak określono w planowanych ramach prawnych dotyczących zrównoważonego systemu żywnościowego;

26. podkreśla znaczenie włókna pokarmowego, w tym użytków zielonych lub mieszaniny trawy i koniczyny, zwłaszcza w połączeniu z produkcją zwierząt gospodarskich, jako źródła białka oraz pozytywne dodatkowe korzyści użytków zielonych dla różnorodności biologicznej; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby wykorzystywały narzędzia WPR, takie jak ekoschematy, do zachęcania do produkcji tych źródeł białka w ramach tych schematów; podkreśla, że hodowla przeżuwaczy jest skutecznym sposobem przekształcania trwałych użytków zielonych w żywność dostępną do spożycia przez ludzi; podkreśla, że ważne są projekty, które pozwalają wydobywać wysokiej jakości białko na potrzeby produkcji żywności i paszy z użytków zielonych przez biorafinację, a jednocześnie produkować produkty bioenergetyczne jako produkt uboczny; uważa, że należy przeznaczyć więcej środków na badania naukowe nad biorafinacją i na jej wykorzystania komercyjne;
27. przypomina, że produkcja białek pochodzenia zwierzęcego przy wykorzystaniu zasobów niezdatnych do spożycia jako paszy, takich jak zielonka i produkty uboczne wytwarzane podczas przetwarzania roślin wysokobiałkowych, w znacznym stopniu przyczynia się do obiegu zamkniętego dzięki zmniejszeniu marnowania żywności i przynosi znaczącą wartość dodaną produkcji roślin wysokobiałkowych oraz ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia dynamicznych obszarów wiejskich, gospodarowania krajobrazem i ochrony środowiska;
28. zachęca do produkcji nasion soi w Unii Europejskiej jako źródła białka roślinnego przez zachęcanie do inwestycji w badania naukowe i prace rozwojowe w celu poprawy jakości i wydajności plonów; zwraca uwagę na potrzebę zapewnienia dostępu do finansowania oraz konieczność dodatkowego wsparcia producentów rolnych, w tym drobnych producentów, w celu zwiększenia produkcji nasion soi w UE; uważa, że należy określić i promować najlepsze praktyki rolnicze w zakresie upraw nasion soi w UE, w tym wykorzystywania zrównoważonych technologii produkcyjnych i zgodności z przepisami dotyczącymi ochrony środowiska; zwraca uwagę, że konieczne jest zmniejszenie zależności od soi wykorzystywanej w paszy dla zwierząt z państw spoza UE;
29. podkreśla, że programy badań naukowych powinny koncentrować się na roślinach wysokobiałkowych odpowiednich dla europejskiego klimatu i europejskich warunków upraw, które można włączyć do istniejących systemów rolnych; uważa, że należy wspierać rolników w tej transformacji, wyeliminować bariery uniemożliwiające wejście na ten rynek i pomóc rolnikom w czerpaniu korzyści z tych nowych łańcuchów wartości;
30. apeluje o rozszerzenie badań naukowych i prac rozwojowych dotyczących odmian roślin, które zapewniają dodatkowe źródła białka w krótkich cyklach produkcyjnych i nadają się do stosowania jako międzyplony w ramach istniejącego zmianowania upraw;
31. zachęca państwa członkowskie, aby wykorzystywały wszystkie dostępne zachęty w ramach WPR do zwiększenia upraw roślin strączkowych, w tym wsparcia związanego z produkcją, środków rolno-środowiskowych, usług doradczych i nowych programów

sektorowych; uważa ponadto, że kampanie promocyjne mające na celu zwiększenie popytu na rośliny strączkowe do produkcji żywności mogą znacząco przyczynić się do pobudzenia produkcji w UE;

32. uznaje duży potencjał konopi jako zrównoważonej uprawy rośliny wysokobiałkowej i podkreśla, że potrzebna jest harmonizacja regulacji na szczeblu unijnym w celu ułatwienia uprawy konopi i ich przetwarzania na żywność i paszę;
33. podkreśla, że ważne jest stosowanie norm zrównoważonego rozwoju do produktów importowanych, ochrona konkurencyjności producentów europejskich i zapewnienie konsumentom przejrzystych informacji;
34. uznaje, że porozumienie z Blair House z 1992 r. nadal stanowi istotny hamulec dla rozwoju roślin oleistych w UE, i w związku z tym uważa, że należy zbadać możliwość przeglądu tego porozumienia;
35. podkreśla, że europejski sektor rybołówstwa dostarcza świeże ryby stanowiące istotne źródło zrównoważonego białka wysokiej jakości przeznaczonego do spożycia przez ludzi oraz że trzeba zachować rentowność sektora rybołówstwa;
36. podkreśla rolę zrównoważonych sektorów rybołówstwa i akwakultury w zapewnianiu bezpieczeństwa żywnościowego oraz w odżywianiu opartym na zdrowym białku o wysokiej jakości; podkreśla, że produkowane w sposób zrównoważony produkty rybołówstwa i akwakultury mogą odegrać ważną rolę w budowaniu zrównoważonego systemu żywnościowego; wzywa Komisję do dopilnowania, aby w przyszłej europejskiej strategii w zakresie białka uznano rolę sektorów rybołówstwa i akwakultury oraz potrzebę kontynuowania transformacji w kierunku bardziej zrównoważonego sektora rybołówstwa i akwakultury, w tym większego dobrostanu zwierząt w sektorze akwakultury, co może prowadzić do mniejszej liczby chorób, rzadszego stosowania antybiotyków i zdrowszych ekosystemów, przy jednoczesnym uznaniu wysokich standardów zrównoważonego rozwoju w UE; podkreśla, że należy zaangażować ten sektor w rozwój strategii w zakresie białka;
37. podkreśla, że UE jest importerem netto produktów rybołówstwa i akwakultury, ponieważ prawie 60 % całkowitej konsumpcji w UE pochodzi z importu; uważa w związku z tym, że należy wzmocnić rentowność i ogólny zrównoważony charakter europejskich sektorów rybołówstwa i akwakultury, z uwzględnieniem ich trzech wymiarów (gospodarczego, środowiskowego i społecznego), co pomoże zmniejszyć rosnącą zależność UE od importu; podkreśla znaczenie zrównoważonych sektorów rybołówstwa i akwakultury dla zaopatrzenia UE w białko, a w szczególności rolę rybaków zajmujących się tradycyjnym łodziowym rybołówstwem przybrzeżnym oraz zbieraczy skorupiaków, zarówno w UE, jak i w innych regionach;
38. podkreśla, że regularne spożycie produktów rybołówstwa i akwakultury jest istotnym elementem zdrowego odżywiania oraz że dzięki właściwościom korzystnym dla układu krążenia spożycie ryb ma znaczny potencjał przeciwdziałania występowaniu chorób dietozależnych, takich jak choroby układu krążenia; w związku z tym wyraża zaniepokojenie spadkiem spożycia ryb w UE; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwiększenia roli produktów rybołówstwa i akwakultury, zwłaszcza tych pochodzących od lokalnych producentów, w ich strategiach i programach

żywnościowych, z uwzględnieniem zaleceń WHO dotyczących spożycia żywności pochodzenia wodnego, w szczególności poprzez promowanie spożycia tych produktów wśród konkretnych grup, takich jak młodzież, a nawet poprzez wprowadzenie lub zwiększenie ich spożycia w szkołach, a także w programach, których celem jest zaradzenie szczególnym niedoborom żywieniowym; przypomina ponadto, że dyrektywa 2006/112/WE⁵ zezwala państwom członkowskim na stosowanie obniżonych stawek VAT w odniesieniu do dostaw żywności i powiązanych usług, oraz wzywa państwa członkowskie do korzystania z tej możliwości w odniesieniu do produktów rybnych, z uwagi na korzyści płynące ze spożycia ryb;

39. uważa, że zrównoważona akwakultura jest ważnym sektorem produkującym białko, a stosowanie alg jako żywności lub dodatku paszowego może częściowo ograniczyć emisje pochodzące z hodowli zwierząt gospodarskich oraz stanowić dobre źródło białka do produkcji paszy; zwraca uwagę, że algi i mikroalgi mogą być ważnym uzupełniającym źródłem białka jako część zrównoważonego systemu produkcji żywności, i wzywa Komisję do uwzględnienia tego w europejskiej strategii w zakresie białka; zwraca uwagę na potencjał innowacji i nowych możliwości biznesowych związanych ze stworzeniem nowej paszy dla ryb o niższym śladzie węglowym i zmniejszonym wpływie na różnorodność biologiczną oraz że należy w dalszym ciągu zmniejszać zanieczyszczenie wody przez akwakulturę; uważa, że dalszy rozwój i zrównoważone innowacje w dziedzinie produkcji białek roślinnych i uzupełniających źródeł białka są skutecznym sposobem na sprostanie wielu wyzwaniom środowiskowym i klimatycznym, przed którymi stoi unijny sektor rybołówstwa i akwakultury;
40. podkreśla, że akwakultura i marikultura w UE mogą przyczynić się w znacznie większym stopniu niż obecnie do zrównoważonej produkcji żywności oraz zapewnić zdrowsze, sprawiedliwsze i bardziej zrównoważone białko, które w mniejszym stopniu zależy od paszy pochodzenia rybnego i nie stosuje paszy pochodzącej z produkcji mączki rybnej i oleju rybnego, z wykorzystaniem nielegalnych, nieuregulowanych i nieraportowanych połowów (połowów NNN); podkreśla, że należy poprawić dobrostan zwierząt wodnych, ponieważ wyższy dobrostan oznacza mniejszą liczbę chorób, mniejsze stosowanie antybiotyków i zdrowsze ekosystemy; z zadowoleniem przyjmuje Strategiczne wytyczne dotyczące bardziej zrównoważonej i konkurencyjnej akwakultury w UE na lata 2021–2030 oraz podkreśla potrzebę monitorowania i zachęcania do reform przedstawionych w wieloletnich planach strategicznych na rzecz rozwoju akwakultury, aby zwiększyć zrównoważoną produkcję; ponawia swoje postulaty dotyczące zapewnienia solidnych, wiarygodnych, przewidywalnych, usprawnionych i przyjaznych dla przedsiębiorstw ram prawnych wspierających rozwój zrównoważonej akwakultury;
41. podkreśla, że owady – pod warunkiem, że spełniają wysokie normy bezpieczeństwa – można by postrzegać jako przydatne alternatywne źródło białka o obiegu zamkniętym, zwłaszcza w ekologicznym i konwencjonalnym żywieniu zwierząt, co przyczyni się do zmniejszenia deficytu białka w UE i zwiększenia obiegu zamkniętego w rolnictwie; uznaje, że niepotrzebne obciążenia regulacyjne, takie jak zakaz wykorzystywania

⁵ Dyrektywa Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej, Dz.U. L 347 z 11.12.2006, s. 1.

odpadów biodegradowalnych jako paszy dla owadów lub do fermentacji białka, utrudniają rozwój zrównoważonego rolnictwa o obiegu zamkniętym; podkreśla rosnące zainteresowanie tą produkcją oraz fakt, że wraz z osiągnięciem korzyści skali koszty produkcji ulegną zmniejszeniu; jest zaniepokojony faktem, że hodowla owadów na dużą skalę charakteryzuje się wysokim zapotrzebowaniem na energię, i podkreśla, że należy przeanalizować skutki środowiskowe, zdrowotne, dotyczące dobrostanu zwierząt oraz skutki społeczne i gospodarcze;

42. jest zdania, że zezwolenia wydawane na podstawie ustawodawstwa w dziedzinie nowej żywności powinny opierać się na gwarancjach najwyższego poziomu bezpieczeństwa żywności danego produktu oraz że powinno się uwzględnić ich wpływ na zdrowie ludzkie i środowisko, zgodnie z zasadą ostrożności; podkreśla, że proces wydawania zezwoleń musi być bardziej przejrzysty i bardziej efektywny, bez uszczerbku dla wysokich standardów w zakresie bezpieczeństwa żywności; podkreśla, że w zakresie rozwoju produkcji nowego białka należy stosować podejście „Jedno zdrowie” oraz przestrzegać odnośnego ustawodawstwa w sprawie dobrostanu zwierząt i środowiska;
43. wzywa Komisję, aby przedstawiła kompleksową ocenę skutków nowej żywności przeznaczonej do spożycia przez ludzi zgodnie z europejskim modelem rolnictwa, społeczeństwa, ludzkiego zdrowia, środowiska i gospodarki; podkreśla, że należy uwzględnić zasadę ostrożności;
44. zauważa, że żywność hodowana komórkowo, którą produkuje się w drodze hodowli komórek wyizolowanych z roślin i zwierząt, stwarza wyzwania natury etycznej, społecznej, środowiskowej i gospodarczej, a rozporządzenie w sprawie nowej żywności⁶ jest niedostosowane do potrzeb; podkreśla, że konieczne jest lepsze odzwierciedlenie interesów i oczekiwań konsumentów;
45. wzywa Komisję, aby zagwarantował, że żywność w UE pochodzi ze zrównoważonych systemów rolniczych; przypomina o związku pomiędzy zrównoważoną produkcją żywności, przyrodą, rolnikami i rozwojem obszarów wiejskich oraz podkreśla wartość dodaną i usługi ekosystemowe zapewniane przez rolników;
46. wzywa do rozszerzenia badań i rozwoju w dziedzinie bezpieczeństwa i zrównoważonej produkcji białka w UE oraz ich wpływu w oparciu o podejście „Jedno zdrowie”; podkreśla pilną potrzebę zapewnienia publicznych i prywatnych badań naukowych, infrastruktury badawczej i zakładu demonstracyjnego w celu zwiększenia skali odpornego systemu białka; podkreśla duże znaczenie instytutów badawczych w Unii Europejskiej dla dalszego zwiększenia efektywności i zrównoważonego charakteru unijnego systemu żywnościowego;

Kompleksowe podejście obejmujące cały łańcuch wartości w sektorze żywności

47. podkreśla, że potrzebna jest lepsza koordynacja i współpraca między zainteresowanymi stronami w łańcuchu dostaw na wszystkich ogniwach łańcucha wartości, aby wypełnić luki między rolnikami, przetwórcami i detalistami; podkreśla, że należy aktywnie

⁶ Rozporządzenie (UE) 2015/2283 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie nowej żywności, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1169/2011 oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 258/97 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1852/2001, [Dz.U. L 327 z 11.12.2015, s. 1.](#)

promować zacieśnienie współpracy poszczególnych podmiotów, zwłaszcza za pośrednictwem organizacji rolników i spółdzielni rolniczych, z myślą o kształtowaniu łańcuchów o wyższej wartości dodanej;

48. wzywa wobec tego państwa członkowskie i zainteresowane strony, aby wykorzystały wszystkie dostępne przepisy przewidziane w rozporządzeniu o wspólnej organizacji rynków⁷ na rzecz zapewnienia wydajnych i innowacyjnych łańcuchów; zachęca zainteresowane strony do większego korzystania z zamówień w celu długoterminowego planowania produkcji; uważa, że organizacje producentów, zwłaszcza spółdzielnie, a także organizacje międzybranżowe mają do odegrania kluczową rolę w kształtowaniu struktury i wzmocnieniu łańcuchów wartości białka;
49. przypomina o znaczeniu akceptacji wśród konsumentów oraz informowania konsumentów; podkreśla, że produkcja białek roślinnych i alternatywnych musi spełniać oczekiwania konsumentów, co wiąże się z koniecznością dalszego doskonalenia właściwości tych białek w odniesieniu do smaku, tekstury, wartości odżywczej i ceny;
50. uważa, że konsumenci są coraz bardziej świadomi tego, jaką żywność spożywają i jak została ona wyprodukowana; ponawia apel o udostępnienie konsumentom większej ilości informacji na temat wpływu różnych produktów spożywczych, w tym białek, na środowisko, a także na temat ich produkcji, aby przyczynić się do stworzenia sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego; z zadowoleniem przyjmuje wyrażony w strategii „Od pola do stołu” zamiar Komisji, aby rozszerzyć na dodatkowe produkty wymóg obowiązkowego oznaczania pochodzenia lub źródła;
51. podkreśla, że ilość białka roślinnego produkowanego w sposób zrównoważony w UE nie wzrośnie, jeżeli nie będzie na nie popytu rynkowego ani odpowiednich zysków dla rolników; uważa, że ukierunkowane wsparcie publiczne, takie jak ekoschematy, mogłoby zwiększyć rentowność upraw; wzywa uczestników rynku, aby opracowali techniki umożliwiające określenie zawartości i jakości białka w zbożach, roślinach wysokobiałkowych i paszy w celu lepszego odzwierciedlenia wartości białka; podkreśla, że większa przejrzystość rynku może usprawnić jego funkcjonowanie, ograniczyć ilość odpadów i sprawić, iż sektor żywności stanie się sektorem o bardziej zamkniętym obiegu; uważa, że strategie polityczne i ramy prawne powinny stanowić zachętę dla tych rynków; podkreśla, że produkcja białka roślinnego o niższej zawartości białka pozostaje niezbędna, obok produkcji roślin wysokobiałkowych, oraz że rozwój tych źródeł powinien opierać się na zasadzie pozytywnego bilansu masy w odniesieniu do suchej masy i białka;
52. uważa, że przemysł przetwórstwa spożywczego stanowi nieodłączny element łańcucha wartości białka o obiegu zamkniętym, ponieważ umożliwia uzyskanie większej wartości z roślin wysokobiałkowych; podkreśla, że należy zwiększyć zdolności przetwórcze w zakresie białek roślinnych; uważa za istotne, aby przemysł przetwórczy sporządził mapę

⁷ Tekst skonsolidowany: Rozporządzenie (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007. [Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 671.](#)

własnych strumieni odpadów, dzięki czemu można będzie je określić ilościowo i zwiększyć ich obieg zamknięty;

53. przypomina o celu strategii „Od pola do stołu”, jakim jest ograniczenie marnotrawienia żywności o 50 %, co można by częściowo osiągnąć dzięki krótszemu i bardziej wydajnemu łańcuchowi dostaw oraz sektorowi rolnictwa i produkcji żywności o bardziej zamkniętym obiegu, w którym odpady ulegające biodegradacji postrzega się jako zasoby, a nie jako odpady; przypomina, że zapewnienie trwałego źródła utrzymania producentom surowców ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów strategii „Od pola do stołu”;
54. podkreśla znaczenie ograniczenia odrzutów jako sposobu na uniknięcie marnotrawienia żywności; przypomina w związku z powyższym zawarty w rezolucji Parlamentu z 18 maja 2021 r.⁸ apel o określenie możliwości handlowych lub związanych z działalnością charytatywną w celu jak najlepszego wykorzystania tych nieuniknionych lub niezamierzonych połowów okazów o rozmiarze mniejszym niż minimalny rozmiar odniesienia do celów ochrony, a jednocześnie promowanie technik połowowych pozwalających uniknąć lub jak najbardziej zmniejszyć takie połowy; podkreśla w tym kontekście, że należy zapobiegać tworzeniu lub ekspansji rynku wtórnego żywności pochodzenia morskiego;
55. podkreśla, że wielu rolnikom brakuje niezbędnej wiedzy na temat skutecznej uprawy roślin strączkowych; przypomina, że należy propagować systemy wiedzy i innowacji w rolnictwie, a także wymianę wiedzy i szkolenia, oraz umożliwiać wszystkim podmiotom łańcucha żywnościowego zyskanie zrównoważonego charakteru przez między innymi przyspieszenie innowacji i transferu wiedzy; wzywa Komisję, by utworzyła odpowiednią, łatwo dostępną platformę online, która będzie umożliwiać wymianę przykładów najlepszych praktyk i informacji na temat produkcji białek zwierzęcych i roślinnych;
56. podkreśla, że konieczne są działania na wszystkich szczeblach w celu zwiększenia zrównoważonej produkcji białka, w szczególności krajowej produkcji białka roślinnego, przez wsparcie rolników, zwłaszcza małych i średnich gospodarstw oraz gospodarstw rodzinnych; w związku z tym wzywa państwa członkowskie do wprowadzenia i zwiększenia inwestycji i wsparcia badań naukowych na szczeblach systemu, działalności gospodarczej i produkcji, np. przez zapewnianie wsparcia dla inwestycji w łańcuch przetwarzania;
57. uważa, że zamówienia publiczne powinny zachęcać do bardziej zrównoważonej produkcji i bardziej zrównoważonego spożycia białka;

Konkretne działania polityczne

58. wzywa Komisję, aby przedstawiła następujące działania polityczne:
 - i. rozporządzenie w sprawie dodatków paszowych, które wspiera stabilność i innowacje w produkcji dodatków paszowych;

⁸ Rezolucja z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie osiągnięcia celów obowiązku wyładunku na podstawie art. 15 rozporządzenia w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa, [Dz.U. C 15 z 12.1.2022, s. 9](#).

- ii. odpowiednie ramy prawne w celu oceny wniosków o zezwolenia na stosowanie żywności hodowanej komórkowo przy uwzględnieniu wymiaru etycznego, społecznego, zdrowotnego, środowiskowego i gospodarczego takich produktów;
- iii. wytyczne naukowe i techniczne, które uzupełnią wytyczne administracyjne dotyczące przygotowywania i składania wniosków dotyczących nowej żywności, w celu wyjaśnienia procesu udzielania zezwoleń, przy jednoczesnym zapewnieniu najwyższych gwarancji i norm bezpieczeństwa żywności oraz właściwej oceny potencjalnego ryzyka związanego ze spożyciem przez ludzi, zgodnie z zasadą ostrożności;
- iv. dyrektywę w sprawie produktów ubocznych, która umożliwia uznanie za paszę większej liczby rodzajów produktów ubocznych ulegających biodegradacji oraz pozwala na wykorzystywanie i transport pozostałości powstających w procesie produkcji;
- v. ramy dotyczące odnawialnych źródeł energii, które zapewnią długoterminowe, zrównoważone i stabilne uregulowanie wykorzystywania strumieni ubocznych z pozyskiwania białka roślinnego, pozostałości z rolnictwa i strumieni odpadów z produkcji żywności do produkcji bioenergii, przy jednoczesnym nadaniu priorytetu produkcji żywności i paszy na żyznych gruntach rolnych;
- vi. dyrektywę w sprawie opodatkowania energii, która zawiera jasne i długoterminowe przepisy dotyczące opodatkowania oraz zachęty do produkcji wszystkich paliw pochodzenia organicznego;
- vii. rozporządzenie w sprawie nowych technik genomowych, które umożliwia przyjęcie nowych technik hodowli, bez wzmocnienia dominujących pozycji na rynku i z uwzględnieniem szczególnej potrzeby wprowadzenia innowacji przez europejskie MŚP;
- viii. ramy certyfikacji usuwania dwutlenku węgla umożliwiające stosowanie praktyk rolnictwa węglowego związanych z uprawą roślin wysokobiałkowych przy zapewnieniu dodatkowego dochodu dla rolników;
- ix. połączenie zasad WPR, które zapewniają stabilne ramy, elastyczne praktyki zarządzania i zachęty do ogólnej produkcji roślin wysokobiałkowych i większych upraw roślin wysokobiałkowych, użytków zielonych i roślin strączkowych; należy zachęcać do produkcji roślin wysokobiałkowych w ramach obecnej WPR i ekoschematów; Komisja powinna rozważyć możliwość udzielenia zezwolenia na uprawę roślin spożywczych bogatych w białko na gruntach odłogowanych, przy jednoczesnym przestrzeganiu rygorystycznych przepisów ochrony środowiska; Komisja powinna przedstawić wytyczne obejmujące najlepsze praktyki we wdrażaniu WPR w celu zwiększenia zrównoważonej uprawy roślin wysokobiałkowych, takich jak rośliny wysokobiałkowe i rośliny strączkowe, wraz z planem działania dotyczącym strategii na rzecz silniejszych powiązań między hodowlą zwierząt gospodarskich a regionalnym potencjałem w zakresie pasz;

- x. ramy regulacyjne dotyczące zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin, umożliwiające również monitorowanie i badania naukowe w zakresie występowania, rozwoju i rozprzestrzeniania szkodników i czynników chorobotwórczych, które zagrażają udanym zbiorom roślin wysokobiałkowych;
- xi. jasną strategię finansowania badań naukowych i prac rozwojowych w celu promowania i pobudzenia rozwoju alternatywnych środków ochrony roślin pod względem innowacji technicznych, takich jak rolnictwo precyzyjne lub zautomatyzowane, stosowanie pożytecznych owadów i pestycydów o niskim stopniu zagrożenia;
- xii. opartą na wiedzy naukowej, dobrowolną etykietę w ramach prawnych na rzecz zrównoważonych systemów żywnościowych, która umożliwi porównanie śladu środowiskowego żywności i paszy, oraz podobne wymogi dotyczące paszy, na podstawie rzeczywistych danych produktu w oparciu o wiedzę naukową;
- xiii. bilans białka spożywczego;
- xiv. rozporządzenie w sprawie produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, które – przy dalszym stosowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa produktów rolnych przetworzonych – umożliwi wykorzystywanie większej liczby wycofanych środków spożywczych i składników pochodzących z ryb jako paszę;
- xv. połączenie przepisów dotyczących zamówień publicznych, które ułatwi określenie minimalnych wymogów w zakresie zrównoważonego rozwoju;
- xvi. jasną, długoterminową strategię finansowania badań i rozwoju, w tym zachęty finansowe, aby propagować i stymulować białka roślinne produkowane w zrównoważony sposób, zwłaszcza białka roślinne i zwierzęce, na potrzeby produkcji żywności i paszy w UE przy wykorzystaniu i uwolnieniu potencjału programu „Horyzont Europa”, funduszu innowacyjnego, programu LIFE, EIT Food oraz innego stosownego finansowania UE w zakresie technologii żywności i rozwoju rolnictwa;
- xvii. w perspektywie krótkoterminowej – tymczasowe odstępstwo, z zagwarantowaniem wystarczającej pewności prawa, aby umożliwić stosowanie produktów pochodzących z obornika (RENURE) oraz w perspektywie długoterminowej – prawne zastosowanie kryteriów dotyczących RENURE opracowanych przez Wspólne Centrum Badawcze w oparciu o kryteria naukowe, poprzez ich klasyfikację jako nawozy chemiczne w ramach dyrektywy azotanowej⁹;
- xviii. należy w dalszym ciągu wspierać badania nad poprawą zrównoważonego charakteru systemów hodowli zwierząt, zwłaszcza w odniesieniu do stosowania składników nienadających się do spożycia i produktów ubocznych w paszy;
- xix. zmianę załącznika III do dyrektywy azotanowej, aby ułatwić wykorzystanie

⁹ Dyrektywa Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego, [Dz.U. L 375 z 31.12.1991, s. 1.](#)

produktu pofermentacyjnego z bioodpadów uzyskanych z fermentacji beztlenowej obornika zwierzęcego;

- xx. ramy łączące produkcję białek roślinnych z Europejskim Funduszem Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD);
- xxi. strategię polityczne zapewniające, aby import białka spełniał porównywalne normy produkcji i jakości pod względem wpływu na zdrowie i środowisko w celu uniknięcia ucieczki emisji, zwiększenia konkurencyjności producentów unijnych w stosunku do producentów spoza UE oraz zapewnienia surowszych norm w skali światowej;
- xxii. strategię wypasu dla Europy mającą na celu wspieranie ekstensywnego wypasu tam, gdzie jest on zgodny z warunkami regionalnymi i kontekstem regionalnym, badanie dotyczące ogólnounijnego potencjału roślin wysokobiałkowych i oleistych oraz zapotrzebowania na grunty w odniesieniu do roślin wysokobiałkowych i oleistych, które mogą być uprawiane w UE, oraz badanie wpływu wprowadzenia rynku terminowego dla białka, aby umożliwić rolnikom zarządzanie ryzykiem;
- xxiii. badanie analityczne dotyczące przestrzeni dostępnej na rynku białek, które ma przedstawić Komisja;
- xxiv. więcej badań naukowych w dziedzinie oceny odżywczej cyklu życia (n-LCA) żywności;

o

o o

- 59. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.

UZASADNIENIE

Białka są zasadniczymi i niezbędnymi składnikami zrównoważonego i zdrowego odżywiania się, żywienia ludzi i paszy dla zwierząt. Białka roślinne mają również kluczowe znaczenie dla przejścia na zrównoważone systemy żywnościowe, a zwiększona uprawa roślin strączkowych i użytków zielonych przyczynia się do bardziej zrównoważonego i zróżnicowanego rolnictwa oraz zmniejsza zapotrzebowanie na nawozy.

Ponadto przetwarzanie roślin wysokobiałkowych i użytków zielonych w wysokoprocentową mączkę białkową generuje oleiste produkty uboczne, które mogą przyczyniać się do rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym i być wykorzystywane do spożycia przez ludzi, produkcji energii ze źródeł odnawialnych, nawozów, paszy dla zwierząt lub produkcji ekologicznych chemikaliów. Białka roślinne przyczyniają się również do ograniczania emisji gazów cieplarnianych.

Oczekuje się zatem, że popyt na białko będzie stale rosł, zarówno w skali światowej, jak i w UE. Produkcja białka w UE jest ważnym sektorem: przykładowo w UE produkuje się 77 % białka wykorzystywanego do produkcji pasz. W UE odnotowuje się jednak deficyt roślin wysokobiałkowych, w związku z czym z UE pochodzi jedynie 29 % wysokobiałkowej paszy potrzebnej do zrównoważenia dawki pokarmowej dla zwierząt gospodarskich. Jednocześnie pandemia COVID-19 i rosyjska inwazja na Ukrainę mają dramatyczny wpływ na światowy handel i jasno pokazują, że UE musi zdywersyfikować swoje łańcuchy dostaw żywności, jak wskazano w deklaracji wersalskiej.

Wobec tego oczywista staje się potrzeba opracowania kompleksowej strategii UE w zakresie białka, która powinna umożliwić zwiększenie produkcji białka w UE w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej. Sprawozdawczyni uważa, że strategia w zakresie białka powinna opierać się na następujących pięciu filarach:

1. Wizja zwiększenia produkcji białka w UE

Produkcję białka należy uznać za kluczowy aspekt systemu żywnościowego UE, a jednocześnie propagować zrównoważony rozwój wszystkich możliwych źródeł białka. Należy zmniejszyć zależność od jednego lub kilku dostawców.

2. Lepsze warunki produkcji białka w UE

Rolnicy muszą odgrywać centralną rolę w strategii w zakresie białka. Konkurencyjne rolnictwo jest uzależnione od zrównoważonych środków produkcji, takich jak dodatki paszowe, dobrej jakości materiał roślinny, nawozy i zdrowe gleby.

W szczególności dobrej jakości materiał roślinny jest niezbędny, aby zwiększyć produkcję białka roślinnego. Ponadto praktyki polegające na uprawie i wykorzystywaniu roślin wysokobiałkowych często wymagają nowych praktyk zarządzania i współpracy między rolnikami.

3. Rozwój białek roślinnych i alternatywnych do produkcji żywności i paszy

Rozwój sektora produkcji białka roślinnego będzie korzystny dla europejskich rolników, jakości gleby, różnorodności biologicznej, klimatu i zdrowia ludzkiego. Polityka dotycząca strategii w zakresie białka musi stworzyć równe warunki działania dla podmiotów i produktów. Kluczowe znaczenie ma rozszerzenie badań i rozwoju w dziedzinie białek roślinnych i alternatywnych.

4. Kompleksowe podejście obejmujące cały łańcuch wartości w sektorze żywności

Produkcja białka w UE nie wzrośnie, jeżeli nie będzie na nią popytu napędzanego przez rynek. Potrzebna jest zatem lepsza koordynacja i współpraca między podmiotami łańcucha dostaw, aby wypełnić luki między rolnikami, przetwórcami i detalistami.

5. Konkretne działania polityczne

Sprawozdawczyni sugeruje, aby Komisja zaproponowała zbiór działań politycznych, w tym:

- środki ustawodawcze, takie jak rozporządzenie w sprawie dodatków paszowych, które wspiera stabilność i innowacje w produkcji dodatków paszowych; ustawodawstwo dotyczące nowej żywności, które upraszcza i przyspiesza procedury udzielania zezwoleń; dyrektywę w sprawie odpadów, która rozszerza rodzaje odpadów ulegających biodegradacji, dzięki czemu będzie można uznać je za paszę; dyrektywę w sprawie odnawialnych źródeł energii, która umożliwi długoterminowe i stabilne uregulowanie produkcji biopaliw; rozporządzenie w sprawie nowych technik genomowych; połączenie przepisów WPR, które zapewniają zachęty do produkcji roślin wysokobiałkowych, użytków zielonych i roślin strączkowych;
- inne środki z zakresu polityki, takie jak bilans białka spożywczego; ramy, które charakteryzują się większą tolerancją wobec trudności technicznych, a jednocześnie utrzymują wysoki poziom bezpieczeństwa produktów rolnych przetworzonych; jasną strategię finansowania badań i rozwoju, aby propagować wprowadzanie na rynek białek roślinnych w żywności i paszy w UE.

INFORMACJE O PRZYJĘCIU PRZEZ KOMISJĘ PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWĄ

Data przyjęcia	19.9.2023
Wynik głosowania końcowego	+ : 34 - : 9 0 : 3
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoș Benea, Benoît Biteau, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Angelo Ciocca, Dacian Cioloș, Ivan David, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, José Manuel Fernandes, Paola Ghidoni, Dino Giarrusso, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Jarosław Kalinowski, Camilla Laureti, Gilles Lebreton, Norbert Lins, Marlene Mortler, Ulrike Müller, Maria Noichl, Juozas Olekas, Eugenia Rodríguez Palop, Daniela Rondinelli, Bronis Ropé, Bert-Jan Ruissen, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Veronika Vrecionová, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Rosanna Conte, Peter Jahr, Petros Kokkalis, Tilly Metz, Michaela Šojdrová, Irène Tolleret, Emma Wiesner

**GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI
PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ**

34	+
ECR	Mazaly Aguilar, Bert-Jan Ruissen, Veronika Vrecionová
ID	Ivan David
NI	Dino Giarrusso
PPE	Daniel Buda, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, José Manuel Fernandes, Peter Jahr, Jarosław Kalinowski, Norbert Lins, Marlene Mortler, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Michaela Šojdrová, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Dacian Cioloș, Jérémy Decerle, Martin Hlaváček, Ulrike Müller, Irène Tolleret, Emma Wiesner, Asger Christensen
S&D	Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Drașoș Benea, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Camilla Laureti, Juozas Olekas, Daniela Rondinelli

9	-
ID	Angelo Ciocca, Rosanna Conte, Paola Ghidoni
S&D	Maria Noichl
Verts/ALE	Benoît Biteau, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Tilly Metz, Bronis Ropé

3	0
ID	Gilles Lebreton
The Left	Petros Kokkalis, Eugenia Rodríguez Palop

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się